

8. 14:00 ч

ч: 12

К О Н Ф Е Р Е Н Ц І Я
У КРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

В О Г О Н Ъ
О Р Л И Н О Ў
Р А Д И

Ч: 12.

12. КРУГ БРАТЧИКІВ І СЕСТРИЧОК

Нью Йорк

ЛІСТОПАД
1955

Торонто

Ч И В Ж Е М А С Т Е :

ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД
25 - РІЧЧЯ НОВАЦЬКОГО РУХУ
Т. САМОТУЛКИ - СТАРОГО ОРЛА

Ось що написав ВЕРХОВНИЙ ПЛАСТУН - СІРИЙ ЛЕВ в приводу появі 25-РІЧЧЯ НОВАЦЬКОГО РУХУ в Листках Дружнього Зв'язку І-ого Куреня УПС ім. Степана Тисовського:

..... Сторін 52 тексту, в того 31 сторін ілюстрацій з поясненнями і 12 сторін ДОДАТКУ, на який складаються: Скм. О. Олександр БУЧАЦЬКИЙ /життєпис/, Скм. Інж. Іван КЛІЩ /життєпис/, Казка про ОСТОДІР, ТАБОР у СТАРЯВІ - Історичний нарис Леоніда БАЧИНСЬКОГО, СНОМИН про СТАРЯВУ.

Нарис пла.сен. Д-р Т.САМОТУЛКИ тим кращий, що він подає не тільки сухі історичні матеріали, але одночасно містить основні відомості про ідейні й організаційні закошення новацького руху, його методи праці, над виробленням яких автор наполегливо працював сам теоретично й практично в рр. 1941 - 49, та які є дійсно оригінальним вкладом духа автора в ПЛАСТ, хоч і базовані вони на загальних ідейних основах попередніх діячів в Уладі Пластового Новацтва. Технічно ця праця виконана прекрасно пла.сен. Т. Білостоцьким.

Словом: Ця праця під кожним оглядом це дуже винажений та у нас видовищний рух і виковне діло в Українському Пластовому Новацтві."

УВАГА! Пк.Сен.Керівництво Леонід БАЧИНСЬКИЙ написав досконаліше матеріалів, що поміщені в 25-Річчю НОВАЦЬКОГО РУХУ в розділі про нашатво КАРНАТСЬКОЇ УКРАЇНИ та про ТАБОР у СТАРЯВІ. Ці матеріали скрізь відносять на двох сторінках як ДОДАТОК ІІ та містять відмінну фотоснимку табору в Старяві.

Хто не має у своїй брошури ДОДАТКУ ч.ІІ. може його отримати, коли напише до АДМІНІСТРАЦІЇ В.С.Р.

25 - РІЧЧЯ НОВАЦЬКОГО РУХУ - це необхідна книжечка для кожного, хто діяльний в Українському Пластовому Уладі, в Пластовому Сеніораті, Старшому Пластунстві, Пластовому Юнацтві й Новацтві. Зокрема дуже корисна ця брошурка для Членів т-ва ПРИЯТЕЛІВ ПЛАСТУ та Батьків нашої пластової молоді.

НА СКЛАДІ МАСМО ще жито КІЛЬКАДЕСЯТЬ ПРИМІРНИКІВ. ЦІНА - 1.00 дол.

В О Г О Н Ъ О Р Л И Н О Т Р А Д И

З М И С Т Ч: 12.:

ВІД РЕДАКЦІЇ

Сестричка ТОНЯ Г.: ГОСПОДАРСЬКЕ ВИХОВАННЯ у НОВАЦТВІ

ГРИМАЛЯК В.: ОЩАДНІСТЬ та її РОЗУМІННЯ у ВИХОВАННІ НОВАЦТВА

ПЛАСТОВА ДОМІВКА в господарському вихованні новаків

Сестричка НАДЯ: ДІТИ Й ГРОШІ

КОЛЛЕКЦІОНЕРСТВО

М. СВІТУХА: НОВАЦЬКІ ВМІЛОСТІ, як ЗАСІБ ГОСПОДАРСЬКОГО ВИХОВАННЯ

Братчик ВОЛОДИМИР К.: ЧЛЕНСЬКА ВКЛАДКА

СТАРИЙ ОРЕЛ: ЛИСТ до ВИХОВНИКІВ

Іванна САВИЦЬКА: СПОГАД про ДІДУНЯ АНДРЕЯ

Леся ХРАПЛИВА: ГЕРОЯМ ЛИСТОПАДУ

В. ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ: У ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

І. САВИЦЬКА: НАШ ЛЬВІВ

- " - : УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО

ВОРОНИЙ-ЯРОСЛАВЕНКО: Пісня "ЗА УКРАЇНУ"

ІГРОВИЙ КУТ - з бірки гор подали: Сірий Орел ВОЛОДИМИР К.
Сірий Орел МИКОЛА С.

БЕДНАРСЬКИЙ В.: ПРОЄКТ ТОТЕМУ ГНІЗДА

АДРЕСИ: Редакційної Колегії: Пл.сен. В.О. ГРИМАЛЯК

940 N. 7-th Street
Philadelphia '23, PA

Адміністрації: Пл.сен. Леся ЮЗЕНІВ

1273 East 3-rd Street
New York City

ВІДРЕДАКЦІЙ

ДОРОГІ

ПЛАСТОВІ ДРУЗІ - НОВАЦЬКІ ВИХОВНИКИ/-ЦІ/!

У циклі виховних питань, що іх ми заплянували, сьогодні наш журнал ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ в 12. з черги числі всесторонньо обговорює важливу проблему ГОСПОДАРСЬКОГО ВИХОВАННЯ в НОВАЦТВІ. Містимо низку гутірок, що іх на цю тему виготовили провідники виховної праці в пластовому новацтві і члени ОРЛИНОГО КРУГА чи КАДРИ ВИХОВНИЦЬ у надії, що це стане для загалу пластово-новацьких виховників новим поштовхом у відповідальній праці.

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ ч.12. - появляється в місяці ЛИСТОПАДІ, що пов'язаний з невмірущими спогадами визвольних змагань Українського Народу, коли наші думки линуть у княжий ЛЬВА-ГОРОД. З цого приводу містимо матеріали для святкувань світлого ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ. Клонимо теж наші голови в пошані ВЕЛИКОМУ МИТРОПОЛІТОВІ АНДРЕЄВІ, в 11-ті роковини смерти.

Доповнюємо біжуче число В.О.Р. практичною збіркою новацьких гор, а з ділянки майстрування подаємо проект як зробити тотем для гнізда.

Сподіємося, що 12. число В.О.Р. зустрінеться у Вас, Пластові Друзі ВИХОВНИКИ/-ЦІ/, з таким живим прийняттям, як і попередні.

Наступне число ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ - 13-те з черги, буде присвячене справам ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ в новацтві, співпраці виховників/-ць/ з батьками та справі лікарської опіки. Шлемо ДРУЖНІЙ ЗАЗИВ до ВАС про співпрацю і просимо приготувати для В.О.Р. гутірки, розповіді, образки, фотознимки, ігри, забави, звідомлення, запити і т.п.

Одночасно подаємо до відома, що є у підготовці видання трьох випусків новацьких вмілостей: ЧОРНОМОРЕНЬ - ЗОЛОТОРУКИЙ і ТАБОРОВИК. Вони появляться, як чергові числа БІБЛІОТЕКИ В.О.Р. та стануться важливим допоміжним матеріалом для виховної праці в новацтві. Однак поява цих матеріалів залежить від Вас, ДОРОГІ ПЛАСТОВІ ДРУЗІ. Просимо Вас своєчасно прислати оплату за ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ й вирівнати залеглість, якщо цього ще не зроблено.

Бажаємо Вам успіхів у праці, ждемо на відзиви і шлемо наші привіти

СКОБ! - ГОТУЙСЬ!

РЕДАКЦІЯ

і

АДМІНІСТРАЦІЯ

В. О. Р.

Сестричка ТОНЯ Г. /Торонто/

ГОСПОДАРСЬКЕ ВИХОВАННЯ У НОВАЦТВІ

Наше теперішнє положення заставляє нас, пластових виховників, шукати в першу чергу за найбільш успішними виховними засобами в ділянці національного виховання. Ми часто несвідомо не доцілюємо господарських справ у нашій праці з новаками, мовляв - вони не мають багато спільногого зі справами духа, з усім ідейним, "в і щ и м" у пластовому вихованні. Більшість господарських справ у ПЛАСТИ впала на плечі пластових "адміністраторів", у великій мірі на членів ПЛАСТПРИЯТУ, зате у звітах роїв дуже рідко коли можна знайти дані про господарську діяльність новаків.

До того у поведінці новацтва легко можна заобсервувати повну відсутність основних елементів господарського виховання, що їх так багато вплетених у пластову виховну систему. Це дуже помітне на таборах, у домівках, на прогулці чи будь де, коли обсервуємо як новацтво зберігає свої речі, устаткування приміщень, самі приміщення, як нишить природу і т.д. Правда, дітворі притаманне збиткування, рух, необережність, наслідком чого у домівках так часто повибивані вікна, поломані стільці, пошкоджені двері, повикручувані замки, а після сходин часто можна застати кімнату в повному безладді, а то й руїні. Але саме тому елементи господарського виховання так сильно наголошенні у пластовій виховній системі, у вимогах проб, щоб з цими негативними притаманностями у дітвори боротися. Бо була б пластова метода дуже недосконалою, коли б господарське виховання було в ній потрактоване побіжно. У ПЛАСТИ молодь підготовляється до життя в сесторонньо, виробляє свій світогляд, але й набуває практичні вміння, що з ними повинна дати собі раду в кожній життєвій ситуації, в боротьбі з природою та обставинами.

Постійних поспіх, брак часу та обтяження нашого новацтва різними лекціями часто доводить нас до того, що ми самі виконуємо за новаків різні господарські роботи, а трапляється, що в домівці чи в таборах для виконання господарських робіт, посильних для новаків, призначенні окремі люди. І стається таке, що новаки їздять по 5 років до табору, а самі не вміють постелити ліжко, новачки зачесатися, загалом новацтво дуже "непорядне" - не вміє уживати туалет, має речі в постійному безладді, а то й погублені, знищенні без уживання. Виглядає так, немов би ніхто - ніколи про основні в новацтві справи самообслуговування, гігієнічних навичок та елементарних господарських вмінь не говорив, не то щоби переведив практично відповідні заняття з цієї ділянки під час тaborування, складання проб та іспитів вміостей.

Та справа господарського виховання у новацтві зв'язана не тільки із привичаюванням новаків до самостійного виконування перших господарських вмінь, до того, аби вони були здібними для по-конування посильних для дітей життєвих трудів, але в такій же са-

мій мірі й до вміння господарити грошима, до їх вміння ті громі заощадити, частинкою заробити.

І під цим оглядом наше новацтво виявляє дуже багато негативів. Батьки дають дітям багато грошей на їх витрати. Можна обсервувати часто нашу дітвому під час імпрез, в подорожі, на вулиці, або й під час сходин. У них в руках постійно як не морожене, так "лізаки", як не картопля так пляшка з соломкою, чи цукорки, чи будь-що інше з маси тих всіх приманчливих для дітей "лакоминок", що їх повно в нашому довкіллі. Витрачання грошей на всі ті обильні "при смаки" шкідливе подвійно: і для здоров'я і для цілості виховання. Нераз довго приходиться переконувати новачок про те, що вони можуть передплатити "ГОТУЙСЬ" зі своїх власних грошей, що можуть щадити в рої, що вони багато можуть зробити доброго іншім, коли б відмовили собі непотрібних ласощів. А згадаймо ще кіно! Словом, наше новацтво через те, що має гроші, поводиться зовсім в інший спосіб, як це б повинно бути, згідно з напрямними пластового виховання. Багато серед нашого новацтва дітей грошолюбних, лакомих, пажерливих, годі за такого постійного жування, смоктання, привчити їх перестерігати й виконувати навички доброї поведінки, гігієни, естетики.

Буває, що новаки заробують /розносять часописи, розвозять товари зо склепів, збирають м'ячки на гришах і т.д./ і нераз бажання заробітку зростає до тієї міри, що вони втрачають охоту прибувати на сходини. А трапляється й таке, що коли новак заробляє у батьків, привикає до того, що за кожну свою роботу дома вимагає заплати. І це є дуже важливий момент, що його повинен правильно розуміти виховник та спільно з батьками новака, вміло проводити під час виховного процесу. Господарське виховання не може бути сасо в собі ціллю. Воно, хоч як важливе, але мусить бути підпорядковане основним напрямним пластового виховання, що зводиться до ТРЬОХ ГОЛОВНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ. Пам'ятаймо, що пластовий виховник дбас не тільки про те, аби новаки навчилися заробляти й щадити гроші, але, щоб вміли радо ті гроші дати на добру ціль, щоб вміли інтелігентно ними господарити. Зматеріалізований світ, серед якого живемо, криє в собі багато небезпек, що підточують основи всяко-го морального виховання. Тому з ощаджуванням та заробкуванням в новацтві треба бути уважним, не перетягати струни.

Але коли ми згадали основні господарські виховні моменти і ствердили дуже побіжно їх стан серед нашого новацтва, найважніше тепер для нас - це шляхи, як те господарське виховання проводити?

Пригадаймо собі ті моменти у нашему співжитті з новаками, де господарські справи доводиться нам полагоджувати.

1/. Ми знаємо, що господарських справ у пластовому житті дуже багато. Маємо виробити у дітвоми охоту цікавитися ними, не нехтувати їх, розуміти їх вагу, розбудити в них охоту проявляти себе в тому напрямі. Діти з природи люблять працювати, радо виконують господарські роботи, але тільки тоді, коли виховник працює разом з ними, коли сам тим ентузіазмується. Не може бути такого, щоби виховник, що наказав новакам чистити таборове подвір'я, сам заложивши руки ходив поміж ними та наганяв їх. У такому випадку вони ніколи не будуть працювати радо.

2/. Весь матеріял, поданий у вимогах проб, іспитів вміостей і в таборових правилах, мають виконувати новаки самостійно і його повинні вони систематично проробляти. Не можуть прятати в кімнатах на тaborах виховники, не можуть вони того робити за новаків після кожних сходин. Саме побут на тaborі та співжиття в вої, під час сходин чи на прогульцідає ці нагоди, щоб виховник навчив новаків самообслуговування, і тих господарських вміостей. Куди легче є напр. кожного ранку зачесати новачку, як навчити її чесатися самостійно. Багато виховників мають власне ю хибу, що роблять роботу за новаків. Справа не в тому, щоби робота була виконана, але, щоби навчити новаків її виконувати.

Автім справа самостійного виконування робіт новаками не кінчується в тaborі, чи під час сходин. Треба порозуміватися постійно з батьками і впливати на новаків та на батьків в тому напрямі, аби новаки сповняли господарські вимоги проб, іспитів вміостей і дома. Знаю велику кількість новаків та новачок, що на тaborах вміють багато, але дома зовсім не є помічними. А напрямна господарського виховання зводиться саче до того, щоб навчити новаків бути помічними в домашньому середовищі, що є їм найближче.

3/. Одним із найважливіших засобів господарського виховання у пластовій системі - це плачення членського внеску. У нас плачення вкладом серед новацтва значно покращало. Але це заслуга виховників, що виявляють пильність та дбайливість у цьому напрямі, у зв'язку з натиском Проводу, щоби економічно нашу організацію упорядкувати. Мені здається, що мимо систематичного стягання вкладки від новаків, ми не осягаємо ще з цього виховного сенсу. Більшість новацтва приносить вкладку у формі податку на ПЛАСТ від батьків. Новачка одного разу мене пожалувала: - "Сестричко, але ви дуже мало дістаєте за це, що вчите у ПЛАСТІ". Того розуміння, що через свої кладки новаки причиняються до існування ПЛАСТУ в світі, що пімуться пластові книжки, що допомагається потребуючим, що існують домівки, тaborові приміщення і площа, що існує інвентар у станиці, що щоденно висилається сотні писем пластових у світі, що є пластові канцелярії, що в них працюють урядовці, що на все це йдуть теж новацькі вкладки, того всього новаки таки ще не освідомлюють собі.

Але у вислові новачки криється не тільки неусвідомлення її щодо використування членської вкладки у Пласті. Тут відбивається її, - а радше її батьків - розуміння, що так, як кожна праця у цьому нашему зматеріялізованому світі, де "час то громі", мусить бути оплачена також і праця пластового виховника. Кривдаче для нас розуміння принципу: праці пластового виховника оплатити грошима годі! І на цю тему треба з новаками при нагоді вміло говорити. Моменти жертвенности, ідейного підходу до праці в Пласті треба постійно викривати перед новаками. В пей спосіб будемо протидіяти загальному матеріялістичному підходові, щодо спінкикої праці, будемо виробляти ідейне наставлення до життя у новаків.

Та не тільки треба провести вияснення щодо використування членської вкладки. Крім того слід постійно наломлювати новаків до цього, що вкладку вони мають самостійно придбати, а не брати з маминої торбинки. Бо тоді мама платить вкладку, а не новак. Якже самостійно новакові придбати ці гроші? Заощадити! Коштом кіна, цукорків чи інших видатків, на які батьки дають гроші. Правда -

тут батьки дають також гроші. Та хоч воно так і є, але все ж таки новак уже, відмовляючи собі присноті за них, немов би заробляє сам на вкладку. До того треба впоювати новацтву поняття, що найбільше буде корисною вкладка тоді, коли новак на неї заробить самостійно. Але із заробку у новаків треба бути обережним! Про новацький заробіток ще буде мова окремо.

4/. Пластовий метод праці полягає м. ін. і в тому, що кожний новак активно співдіє у плануванні та виконуванні праці рою, гнізда. В добре веденому рої виховник, хоч і кермус і надає напрямок діяльності рою, всеж всі члени рою мають почуття, що кожне починання і все, що рій виконує – це його ініціатива та участь у кожного новака зокрема. Закуп інвентаря, книжок, удержання новацького кутка впорядку, передплата журналів, роєва ощадність, видатки на гуманітарні цілі, і головне – членська вкладка – це все діяльність кожного члена рою. Треба спільно на сходинах з новаками планувати бюджет рою та пильнувати його виконання протягом року. Треба заохочувати новаків укладати іх індивідуальні бюджети, наломлювати іх до інтелігентного та відповідального господарення своїми грошима. А все це можна вчити новаків при нагоді іх практичного співучасництва у плануванні роєвого бюджету та при його реалізуванні. Через господарення грошима в рої новаки вчаться розуміти, що активна співучасть в організації це щось більше, як тільки відвідування сходин, чи інших занятт, вони вчаться того, що кожний у ПЛАСТІ має бути відповідальним також і за всі витрати та зобов'язання ПЛАСТУ, що кожний новак має бути не тільки тим, що бере, але й тим, що дає.

5/. Пластовий заробіток, поруч вкладки, дуже важливий засіб господарського виховання. На жаль, тільки дуже рідко можна зустріти у звітах гнізд згадку про цю форму діяльності новаків. Правда, деякі гнізда УПН-ок /я не мала змоги перевіряти звітів гнізд УПН-ів/ виявляли живу діяльність та по-мислову ініціативу, але це винятки. У гніздах УПН-ок були такі форми заробітку: оплата 1 цент за кожне чужомовне слово вживте в українській мові /зокрема успішний був заробіток під час гости-ни, де новачки пильнували старших і ті платили оригінальний податок/, продавання свято-Миколаївських різок, шуток, прикрас на ялинку, тістечок, убраних для ляльок /помітого новачками/, дрібних вишивок, колядування, кольпортажа книжок, карток, дохід із новацьких імпрез, роєва ощадність у формі змагання: "хто не збуде принести 1 цента на кожні сходини до роєвої каси?" та ін.

Способів заробітку для новацьких роїв можна підшукати більше. Літом: збирання ягід, овочів, зрошування травників та городців, продавання холодних напітків в гарячі дні при різних нагодах, квітів з нагоди свят, на ярмарках, що іх улаштовують станиці, новацтво може розпродувати вишивки, забавки, кухонне дерев'яне приладдя /ложки, мішалки, макогони/, вішалки, полички, підпирачі для книжок, столики на кімнатні квіти тощо. Зимою добрым способом для новацьких роїв може бути відгортання снігу з хідників, пильновання малих дітей на дворі чи в хаті /старші новачки!/.

Але проводячи акції пластового заробітку в новацьких роях, треба все мати на увазі, яким коштом та з яким вислідом той заробіток новакам приходить. Буває таке, наприклад, що коли новакам

люди відмовляють при купівлі їх товарів, вони дуже зражуються, переживають невдачі та мають сумний досвід на майбутнє. У таких випадках треба бути обережним. Найкращою формою заробітку треба вважати збірну працю рою, супроводжувану веселістю та ентузіазмом, за яку потім можна одержати винагороду. Це підбадьорює та заохочує.

6/. Не можна також не згадати, що на розбудження господарсько-го змислу в дітей, у значній мірі впливає також познайомлення їх із елементами сільського господарства. Діти з природи люблять звірят, вони живуть світом "звірят" від раннього дитинства. Але пізніше у них це зацікавлення стає серіозне, вони хотіть знати звідки хліб, молоко, що їх вони їдять, як із землі ростуть рослини чи звідки береться одіж. У цьому напрямі будуть помічними складання іспитів вміlostей з тієї ділянки. Але доцільно буде проводити загальні засоби познайомлення новаків із ростом рослин чи перерібкою сільськогосподарських продуктів. Та сільсько-господарські питання у вихованні новаків - це окрема потрібна тема, що її було б доцільно присвятити увагу окремою гутіркою.

Я свідома, що далеко не всі моменти господарського виховання тут відповідно наскітлені. Та добре буде, коли Братчики та Сестрички мою гутірку доповнять своїми заввагами та міркуваннями. Моїм завданням було тільки порушити цю важливу тему та вказати на значення господарського виховання у нашій праці в новацтві. Так як у житті родини, народу і в новацькому гурті годі відділити господарські справи від культурних - духових. Людина не живе тільки одним хлібом, чи тільки духом. Тому пластове виховання, що має на меті в сестороннє вироблення молоді, дбає про всі елементи виховання однаково, щоби кожтом одного не занедбати другого, бо тоді таке виховання не було б гармонійне.

Коли проводимо гутірки на тему ощадності, чи організуємо інші виховні засоби господарського виховання, треба нам мати на увазі основне: гроші не існують на те, щоб їх магати, лише вони мають служити людям для покращання життя. Пластун не може покращувати свого життя надмірно тоді, коли інші не мають змоги заспокоїти перших потреб життя. Словом, господарські проблеми в новацтві все треба зв'язати із величною потребою СЛУЖБИ БАТЬКІВЩИНІ. Саме тим, що новак відмовляє собі одного цента щоденно на дрібну допомогу, саме тим він вчиться глибокого змислу жертвенности та кермування собою, саме тим він служить БАТЬКІВЩИНІ.

ГРИМАЛЯК Е. - Філадельфія

ОЩАДНІСТЬ та її РОЗУМІННЯ у ВИХОВАННІ НОВАЦТВА

Один із виховних засобів у господарському вихованні новацтва це правильне розуміння ідеї ощадності. Ми привикли багато декламувати про ощадність, її значення в економічній та інших галузях нашого особистого й всенароднього життя. Та, на жаль, подаємо це в такій формі, що наше новацтво мало розуміє ідею ощадності, або зводить її до вузького поняття щадження грошей.

Щоби оминути цого стандартного, хоч неправильного розуміння ощадності тільки й виключно до грошей, у цій короткій гутірці з'ясуємо ощадність дещо ширше для спонукання новацьких виховників подумати над цим і продискутувати на сходинах своєї ланки, а в висліді цього вплести відповідні господарські заходи у виховну працю з новацтвом.

Послідовно до нашого основного ствердження, новаки - новачки на саму згадку про ощадність реагують в цей спосіб, що хваляться скільки зложили грошей до щадничої коробки, чи якоїсь банкової установи. Це очевидно односторонність та велика кривда для самої ідеї ощадності, як такої. Ощадність у господарському вихованні новацтва належить поширити на всі, щоденні прояви життя, що їх зустрічають новаки на кожному кроці.

Що ж матимемо на думці вживаючи слова о щадністю?
Що та як належить щадити? Кому й пошо щадити?

Ото-ж ми маємо впоювати в новацтві широке розуміння ощадності, твердо привчати щоденно щадити такі цінності життя як: час, здоров'я, предмети нашого щоденного вживання - тощо. Конкретно кажучи, ми мусимо привчати новаків і новачок ощадності, вказуючи ім на нечіність щадити все і всюди. Роздумаймо по черзі цінності, що їх ми маємо щадити.

Ч А С. Знаємо з досвіду аж надто добре, що новацтво так часто спізняється на наші сходини. Для цього є постійно різні "важні" причини. Або якась нова вистава в крамниці, або нові фотографії при вході до кіна, або щось інше, менш-більш цікаве на вулиці, чи зустріч із кимось, що на сходини не поспішає, одним словом ... тисяча й одна причина. Запізнюватися - це препогана звичка, що дезорганізує нашу програму, а скільки з тим клопотів у нашему громадському житті, не приходиться багато говорити. Але далеко важнішим є факт загального, неправильного використовування часу, його цілковите марнування. Є звичка говорити, що ЧАС ЦЕ ГРОШІ і тим самим, коли щадимо час то здобуваємо гроші. Ото-ж коли новак чи новачка витрачають час на оглядання вистави в крамниці, а цей час призначений на відбуття сходин то це значить, що вони в тому часі тратять знання, котре зможуть набути на сходинах, чи хоча б ощо велику приемність у спільній грі на сходинах.

Необмежене висиджування при телевізійних апаратах, це також новітній засіб неекономічного використовування часу в новацтві. Коли мова про телевізію то застерігаємося, що ми не є проти цього модерного винаходу, але коли діти постійно висиджують при телевізії, коли навіть не виявляють охоти йти на прохід, на сходини, чи хочби на забаву з ровесниками, то воно є хворобливим. А зустрічається випадки, що батьки вдоволені, мовляв дитина має спокійну розвагу й не доказує. Виховники й батьки мусять усвідомити собі, що принайменше 75% програм на телевізії це як не стрілянина, то крадіжка або вбивство. Отже далеко НЕ ВСІ ПЕРЕДАЧІ на телевізії у виховному огляді підходять для новацтва й не можна безкритично потурати захопленню дітей всякими авантурницькими й кримінальними програмами. Тут повинна бути певного роду селекція програм, що ії батьки та виховники могли б поручити новацтву.

Багато зустрічається випадків, що новаки після сходин вступають на хвильку одні до других, тоді включається телевізію, сідається на підлозі й година проходить за годиною. А тимчасом батьки шукають "загубленого" сина чи доню. Час мчить стрілою, йдуть в забуття шкільні завдання і т.п.

Інша ще справа, що ії принесло надмірне вдивлювання у телевізію - це послаблення зору, а навіть, коли діти дивляться на телевізійні апарати лежачи часто стають "зизоокі", а це вимагає довгого лікування.

Другим таким місцем, де новацтво витрачає непропорційно до виховної користі надто багато часу є - кінотеатр. Знову ж наше застереження - ми не є проти кіна, але проти безвимірного витрачування часу в кіно, коли діти пересиджують на програмах по двічі, а були випадки, що засипляли таки в кіні. Деякі фільми дуже потрібні для новацтва, ОДНАЧЕ ДАЛЕКО НЕ ВСІ.

Треба б послідовно вчити новацтво вживати час, для чого він призначений, встановлюючи доцільну програму дня, не забуваючи розумітися якнайкращих способів виховної розваги, забави й проходу, що так потрібні для правильного розвитку дитини. Треба щоби батьки більше цікавилися, що робить дитина й куди йде. А якщо йде новак з дому на сходини то спішить просто до домівки. Після сходин простує до дому батьків, а вони дозволять відповідно розпоряджатись часом. Щадити час для новацтва означає також у призначений годині йти спати та знову рано вставати. Вчителі вказують на щораз частіші випадки, коли новаки засиджуються до пізної ночі, а рано їх трудно добудитись до школи. Це вже відноситься до наступної точки.

З Д О Р О В'Я. Щадити - дбати про здоров'я пов'язане основно з ощаджуванням часу. Задовгі купання в басейнах не лише перетомлює, але причиняється до легкого закатарення, а навіть затяжної перестуди. Відтак надмірне захоплення чимось відбивається некорисно на здоров'ї. Чи то буде гра-забава, чи змаг, біг, хід, чи все інше, воно мусить бути вживте в міру. Всі за важкі спортивні гри /хоч як до них новаки рвуться/, н.пр. копаний м'яч, не ощаджують здоров'я. Всякі "новацькі бійки", хоча б і на жарт, не щадять ні часу ні здоров'я.

А перестерігання основних правил гігієни це один із найкращих засобів як зберегти - щадити здоров'я. Знайти трішки тільки часу, щоби старанно чистити зуби, а не буде тільки болю, але ощадність грошей і часу на їх лікування.

У цій ділянці є велике поле для праці з новацтвом, щоби довести до їхнього розуміння як користуватись часом і як щадити здоров'я.

ОДИННЯ. На цю тему можна б писати багато. Знаємо дуже добре, що в новацтві не перевіся неопанований інстинкт нищення. Вони потраплять нищити все, не здаючи собі навіть спрavi, що злероблять. Це лише тому, що немає зрозуміння для ощадності. Ось новий однострій ... щойно вийнятий зі шафи ... святково вбианий. А як він виглядатиме через недовгий промежуток часу? На сходинах - по підлозі витираний, на подвір'ї висмарований, в лісі по кущах побиданий, а в гаражі смаром залязений. А це, що він вимагає не лише коштів, але часу й праці, щоби його вміти, що за цей час і працю треба комусь платити, новацтво цього не розуміє і на це треба дуже послідовно й довго звертати належну увагу. Одіння щадимо, коли його уважно вдягаємо, коли роздягнувши не кидаємо де попало, а складаємо як треба, у призначенні місце. Це саме можна сказати й про

ВЗУТТЬ, що його треба особливіше щадити, бо воно підлягає найбільше знищенню. Звертати увагу на заболочене взуття, на правильне ходження, бо неправильне деформує взуття. Новацтво залюбки бабрається на дощі в калюжах. Нечистота нищить черевики, щоденне чищення їх консервує і щадить.

ІНШІ ПРЕДМЕТИ ЩОДЕННОГО ВЖИТКУ - це найбільша нагода і разом з цим найкращий ґрунт для того, щоби вчити новацтво як розуміти ідею ощадності. Такі елементарні спрavi, що їх стрічаємо постійно в нашій праці з новацтвом. Записник, олівець - це носять новацтво все й всюди. Це важливі предмети щоденного вжитку й тому їх найбільше треба шанувати - щадити. Скілько то непотрібних рисунків, чи просто смарувань побачите в новацьких записниках? А ломання чи ділення олівців на менші кусочки, щоб -мовляв- краще сховати /на мою думку, щоб скоріше губити/, ми добре знаємо й тому апробуємо акцію, що цьому треба протидіяти. Бо ця спрava вимагає щораз то чових грошевих видатків на ці предмети.

Коли ми ми говорили про щадження-шанування своєї власності одіння, взуття, предметів щоденного вжитку то не можемо промовчати спрavi ШАНУВАННЯ ПЛАСТОВОЇ та ЗАГАЛЬНО ГРОМАДСЬКОЇ ВЛАСНОСТИ. Згадаймо хочби про книжки, що їх новацтво позичає із пластової бібліотеки, про обстановку наших домівок, приладдя до гор і т.д. А все це загальна власність, що її придбання вимагало важких зусиль, поважних грошевих коштів і мусить зберігатись з особливим пістизмом і дбайливістю.

На закінчення, реасумуючи все сказане, для підкреслення ваги господарського виховання і ощадності в новацькій праці, наведемо відому приповідку, що виявляє народню мудрість:

"Учися, працюй, щади - не знатимеш біди!"

II.

ПЛАСТОВА ДОМІВКА
в господарському вихованні новаків

Пластова домівка - це осередок скupчення цілої пластової Станиці, а окрема центр новацтва. Тут продовж цілого року в більшості /за виїмком сезону тaborування/, проводиться вся пластово-новацька діяльність, відбуваються чи то сходини роїв, чи збирки гнізд. Ці терміни - сходини для роїв, а збирки для гнізд, від давна прийняті вже в нас й мають свою, так мовити б, традицію, навіть у пісні співаемо ... "Летить рій, за роєм на збирку гнізда..." і тому так будемо звати постійно.

Пластовою домівкою адмініструє, чи просто господарить окрема, для цього призначена особа, господар-домівкар. Він дбає про все, що конечне й потрібне для пластової домівки, при співпраці окремих господарів низових юнацьких і новацьких клітин - гуртків і роїв. Не легка це справа й не кожний це потрапить і зуміє вигосподарити так, щоб схопити цілість господарських і виховних проблем, що схрещуються в обов'язках відповідального господаря пластової домівки. Деякі щасливі пластові осередки мають вже власні ПЛАСТОВІ ДОМИ, що являються небуденними досягненнями об'єднаних зусиль і жертвенности ДОБРОДІЇВ і ПРИЯТЕЛІВ ПЛАСТУ та пластових провідників.

Ото ж обов'язки домівкаря є так адміністраційно-господарські як і виховні. Своєчасно направлений водопровід чи дах, заощаджує багато праці й грошевих витрат як теж запобігає зайвих дальших пошкоджень як поправу стін в тих місцях, де затікало в час дощу і т.п. До адміністраційно-виховних засобів домівкаря належить передусім складення планового розкладу днів та годин користання домівкою для поодиноких роїв, гуртків чи інших пластових з'єднань даної Станиці. Відтак важлива справа адміністраційна й виховна це зложение докладної черги дій у рівні, для забезпечення безперебійного нагляду в домівці. Тому вміння господарити, хоч воно не є легке, треба вчитися, збираючи досвід від старших і передавати його молодшим для використання у практиці на майбутнє. В тому напрямі повинні йти наші намагання у господарському вихованні новаків.

Сам вигляд домівки вже зразу показує, як далеко й глибоко господарсько є виховані ці, що користають з неї. Оббиті стіни, пописані-рисовані олівцями чи кredkami, не зраджують цого, що хтось будь там думав як господар. Домівкар самий цього не встереже, але відповідно ведене виховання новаків в цьому напрямі допоможе вдергати вигляд домівки в задовільному стані.

Вигляд новацької кімнати /кутика/ викаже зараз же зусилля новацтва в справі загосподарення. Вже саме устаткування новацької кімнати та його стан покаже наскільки в новацтві є розвинений господарський хист. Порізані сидження на кріслах, поназначувані іменами, що вирізані ножем /до речі ніж слуžить до зовсім інших вправ/, не доказують розуміння господарського виховання, бо кожний правдивий господар дуже добре дбає про ввесь свій добуток. Новацьку домівку треба забезпечити устаткуванням, що його придбає або станиця, або й саме новацтво. Засо-

би реалізування цього є різні. Хтось дарує дещо, інший у фондує, або просто з пластового заробітку новацтво старається привести до такого вигляду, щоб усім подобалася. Новацьке першенство в прикрашенні домівки все ще дуже актуальне. Засада: скромно а гарно.

Отже в загальному турботи й опіку над устаткуванням, в тому включається і новацьку бібліотеку, повинно в міру сил і спроможностей взяти на себе новацтво. Це перший ступінь до господарського самовиховання в Пласті. Таким чином пластова домівка стане кузнецем, де куватиметься теж господарське виховання новаків, бо це найбільш пригоже місце на таку ціль.

Роля пластової домівки в господарському вихованні новаків дуже велика, я сказав би чи не найважливіша й тому потрібні було б, саме тут, звернути на це увагу наших виховниць і виховників.

Пам'ятаймо, що ПРО КУЛЬТУРУ НАРОДУ СВІДЧИТЬ ЧИСТОТА Й ПОРЯДОК. Отже про КУЛЬТУРУ ПЛАСТУНІВ і НОВАКІВ свідчитиме ПЛАСТОВА ДОМІВКА з цілою її обстановкою, образами, відзнаками, зразками ручних робіт, моделями, стінними газетами, прикрасами тощо.

Сестричка НАДЯ /Нью Йорк/

ДІТИ Й ГРОШІ

Проблема грошей у вихованні дітей це дуже важлива справа у виховному процесі, їй це так для оформлення особовости кожної дитини зокрема, як теж у діяльності кожного організа - ційного з'єднання на пр. пластового юнацтва чи новацтва.

Особливе підкреслення питання гроша, життя ставить перед нами, пластовими-новацькими виховниками, в З.Д.А., країні всевладного доляра. Дарма, що З.Д.А. стали під сучасну пору фінансовою підпорою світу, що в країні найбільш гуманних фондаций для допомоги й особливе для наукових дослідів в ділянці медицини і т.п., тут ми живемо в добі неограниченої погоні за грішми, що їх здобуття є ціллю, деколи виключно, життя людей. А в парі з тим є явище стало найбільшою сучасною журбою педагогів - виховників, що студіюють і досліджують проблему грошей у вихованні дітей. Нераз стрічасмо в часописах питання: ЧИ ДІТИ ПОВИННІ ДІСТАВАТИ ГРОШІ - чи вони мають їх заробити і т.п.?

Всі погодимось безперечно зі ствердженням, що ДІТИ ЕЖЕ ЗМАЛКУ ПОВИННІ ПІЗНАВАТИ ВАРТІСТЬ ГРОША. Правильне розуміння цього ствердження треба нам впровадити у виховний процес новацької діяльності.

Тут загально принятий звичай, що діти дістають від батьків у певних відступах часу дрібні грошеві суми на власні потреби. Це сталося поголовним явищем, що його приймасмо як основу для нашої гутірки. На іншому місці /в першій гутірці/, було висловлення, що дрібні суми грошей, які дістають діти від батьків,

це дарунок, що не може бути в ніякому разі у формі заплати за виконання певної домашньої праці: заметення кімнати, застелення ліжка, миття начиння, а то й частих випадків, що мати платити за те, щоби дитина з'їла обід. Таке поступовання ніколи не навчить дитини конечного самообслуговування з одного боку, а з другого ж підсилюватиме в неї вимогу грошей за кожну, найменшу послугу, що довести може до зовсім небажаних вислідів.

Коли ж приймаємо засаду, що діти повинні діставати від батьків дрібні грошеві суми, насувається за цим зразу виховне завдання для батьків і виховників: навчити дітей працювати на користуватися грішми. Во ми знаємо, що коли діти дістають щоденно гроши на цукорки то їх вони негайно витратять і коли б тільки 50% відсотків таких грошей вони могли б зберегти, це принесло б їх велику користь. Тому діти повинні вчитися гospodarити грішми, плянувати, що вони хочуть купити, скільки на це потрібно грошей, вони повинні вміти заощаднити гроши, що потрібні на це купно.

Вже в інших гутірках було порушене виховне значення ощадності, якщо до неї обережно підходить. Ощадність грошей у дітей доволі популярна. Діти починають щадити дома, складають гроши до "свинки - телефону" тощо. Відтак школа проводить ощадностеві заходи для учнів, в цьому ж році започатковано теж вже "ПЛАСТОВУ ОЩАДНІСТЬ". Деколи батьки відчиняють кonto для дитини в банку й туди несе вона свої ощадності. Це є добре, бо дитина вчиться щадити, вона познайомлюється з примітивними банківськими орудками, практично вивчає рахункові втягнення до її ощадностевої книжечки, тощо. Але багато дітей не розуміє прінципу ощадності, коли вони щадять тільки на вимогу батьків, і коли не мають дозволу ніколи й на ніщо тих грошей видати. Такий спосіб веде тільки до скрупства. Тому з виховного огляду буде правильне, щоби вчити дітей не тільки щадити і щадити, але й правильно плянувати їх видатки, обговорити їхні потреби та дозволити покористуватися грішми на конечні видатки. Треба обережно, так мимо ходом, навести дитину, що ось на "День Матері" треба б купити дарочок для мами, хоча б кітічку квітів, що на ЯЛИНКУ для дітей-залишенців в Європі треба вислати допомогу, тощо. Але теж і на особисті видатки треба дозволити дитині покористуватися грішми зі "свинки" чи з конта.

Деякі батьки бояться, що дитина витрачатиме гроши на непотрібне. Вони відмавляють дитині грошей, все і всюди. Треба тут бути дуже обережним, бо часті відмови грошей на дитячі потреби можуть тільки загострити жадобу грошей і діти старатимуться тоді всяким способом їх дістати.

Ото ж дітей треба вчити обходитися з грішми. Дитина повинна час-до-часу піти до крамниці, купити малі орудки, вміти почислити гроши перед і після купна та вичислитися із одержаних грошей. Діти це дуже люблять, бо вони почуються немов дорослими, коли полагоджують всякі орудки самостійно в крамницях.

Окрема проблема це гроше ве питання в діяльності організаційної групи: пластового гуртка - новацького рою. У новацькому рої новаки теж, до певної міри, повинні господарити грішми, під наглядом впояндника: збирати вкладки, передплату на

"ГОТУЙСЬ", тоді. Вони повинні йти разом із впорядником купувати все потрібне для рою. Де є бібліотека то новаки повинні йти купувати книжки й помагати в купні братчикові, вони це особливе люблять.

Пам'ятаймо про одне: коли новацтво змалку навчиться добре господарити грошем, а в організаційному житті головно чесно, то тоді не буде в нас такий великий брак добрих скарбників. А наші новаки/-чики/ це кандидати на скарбників, тепер у Пласті, а в майбутньому наших громадських установ. Та ціла мережа нашої пластової господарської схеми мусить бути на висоті цего виховного завдання в грошевій господарці. Своєчасне збирання вкладок, постійна провірка, дедлайн ведення книг, а головне поміч для молодих, мало досвідних скарбників, дозволить нам оминути всяких нетодяг - нень. Бо господарення пластовими грішми вже в низовій-новацькій клітині це великого значення громадська праця, що її виховного значення і громадської важливості не можемо не доцінювати.

Сестричка НАДЯ /Нью Йорк/

КОЛЕКЦІОНЕРСТВО

У крамницях дитячих забавок у теперішній пору повно все нових і вигадливіших іграшок, що їх мають нагоду наші новаки-новачки не тільки бачити, але й мати на власність. Багато таких забавок дуже дешевих заваджає просто в хаті й часто опиняється під мітлою, але їх місце займається - все нові й нові. Приглянемося до цих забавок наших вихованків: щораз то нові пістолі, чи інша зброя, щораз то інші авта, літаки, всякі дешевенькі складанчи, що після одноразового злониння не мають вже вартості для дітей. Нераз приходиться нам дивуватись скільки то гроша видається на ці прерізні забавки, переважно так короткотревалі. І питаемось тоді: Чи і яку користь приносять всі ті іграшки? Всі вони переважно з нетривкої маси, займають дітей тільки короткий час і відтак псуються і вже є безвартісні.

Тому слід нам, новацьким виховникам, звернути увагу на предмети забав наших новаків/-ок/. Треба дати - поручити їм такі забавки, що дадуть їм не тільки саму забаву, але в перебізії забави розбудять їх зацікавлення, вчитимуть, поглиблювати певну корисну і практичну вмілість. Звернімся до незвичайно поширеного в цілому світі між дітьми - молодю - й старшими колекціонерством.

Збирання - колекціонування зацікавить кожного, тільки треба деякої заохоти для цього. Ото ж нам треба зацікавити новаків/-ок/ збиранням, бо майже всі збірки є дуже корисні для дітей. Діти, що займаються колекціонуванням виробляють у собі знання даної ділянки, що її збирають, певного ступня спеціалізацію, відтак систематичність у збиранні, терпеливість над упорядкуванням збірки /наші новаки не мають терпеливості навіть висидіти на сходинах уважно/, діти думають, плянують, що ще потрібне до їх збірки.

Деякі збірки потребують проготовання паперу, коробок /насіння, мінерали, мушлі/, клеєння альбома /для марок, карток, різних образів, фотознимок, листків, зілля/ тощо. С збирання, що вимагає дещо більше грошей як: збірки книжок, фото-знимок, а інші вимагають грошевих витрат дуже мало, а то й зовсім ні /листя з дерев, зілля/. Та найважніше це, що майже всі збірки дають виховно-научний матеріал і причиняють до зацікавлення дітей відповідною ділянкою мистецтва, науки чи техніки. З кожної збірки новачко вивчається чогось нового й не дивно, що деколи це так захоплює дітей, що вони цілими днями оглядали б їх, вони теж знають свої збірки на пам'ять. Відтак збірки поглинюють зацікавлення відповідною ділянкою і приносяться до шукання собі співоваришів, що пікаються цим самим. І якщо ми почнемо збирання то новак знайде в своєму рої товаришів спільногого зацікавлення. Виміна думок і предметів ще більше притягне новака до його збірки.

Новаки різно починають свої збірки. Одному старший брат дасть його почату збірку, іншого батько захотить до цього діла, а ще інший був у товариша чи сусіда, побачив збірку й хоче сам збирати це саме. В дітей є однаке одна хиба, що від неї їх треба відзвичаювати: вони часто міняють думку, часто перемінююли б рої, чи ланки вміlostей і свої збірки. На це мусимо звертати увагу і якщо новак чи новачка хочуть переривати збирання, починають занедбувати збірку, старатися заново зацікавити таких малих збирачів. Це незвичайно важне, щоби не розсіювали новаки їхнього зацікавлення, а вчилися щось одне планувати й продовжувати.

Ось деякі збірки, що мають виховно-навчальне значення:

Бібліотека - збирання книжечок до читання. Новак мусить вміти справляти книжечки в папір, щоб вони не нищилися, мусить мати список згідної каротечки своїх книжечок, повинен їх всіх перечитати. Дальнім завданням буде знати дещо про авторів книжок, про країну звідки вони походять, їх творчість. Жовтень - це місяць книжки, саме дуже практично починати збирання книжок в цьому місяці, бо книгарні дають велику знижку на цінах книжок.

Збирання поштових марок - провадить новака в широкий і незнаний світ. Вона запізнає новака з географією і дає багато всестороннього знання. Новак мусить знати відкіля ця чи інша марка, де є ця країна, що в ній живуть звірята, що представлені на марці. Він безперечно поцікавиться, хто це зображеній на цій марці, що це за постать сучасна чи історична, а через це який державний устрій має дана країна і т.п. Треба однаке перестерігати, великої систематичності у збиранні, а не громадження великої кількості марок, з якими діти не можуть дати собі ради і тоді вони попадають на смітник, а діти знеохочуються і перестають збирати. Також треба слідкувати, щоби витрати на філіателістику не були надто великі, бо ця ділянка дуже багата й коштовна. Зокрема збирання українських марок незвичайно збагатить знання рідної історії в новачків.

Природничі збірки - актуальне тепер в осені може бути збирання листків, коли листя багато дерев немов мальовані різними яркими красками. Коли перед сушенням листків поміж картками зільника, їх вдаряті твердою шерстяною щіткою, тоді листки після засушенні стануть зовсім прозорі і творять дуже цікавий та гарний ефект. Збирання і сушення з і л л я, квітів збагачує

безмірно знання ботаніки. А літом в таборі новаки можуть поцікавитися збіркою метеликів, мінералів і ніхто не заперечить великої навчальної користі з того діла.

Збирання карток - в і д і в о к запізнає новаків з місцевостями, в яких вони не бували, або пригадує ці, що їх вони вже оглядали, побуджує зацікавлення до краєзнавства, мандрування тощо. Нате - містъ збирання святочних карток запізнає новаків з образотворчим мистецтвом, з обрядами та звичаями свят і т.п.

Пребагата ділянка це збирання Фотознімок. Новак починає від збирання фотознімок у гарноупорядкований альбом з підписами, починаючи від шкільних знімок, родинних, спітоваришів, відбутих таборів тощо. Це відкриває великі виховні можливості, коли новаки починають самі фотографувати. Попри велику приємність дас ця ділянка знання з фізики й хімії, а відтак фільмування, а вкінці в старшому віці з радіом і телевізією.

Збирання образків з літаками, кораблями, автами познайомлює з технічними досягненнями, найновішими винаходами і вдосконаленнями.

Це лише кілька ділянок, що скоплені для прикладу, їх беззеперечно багато, що творять для нас великі виховні можливості, що їх ми з повним успіхом можемо примінювати в праці з новацтвом. А хоч би збирання в і д з и а к пластикових, новацьких, загально-українських, збирання монет, українських паперових грошей, все те великий виховний матеріал з ділянки колекціонування.

Ми повинні заохочувати новацтво до збирання, самі вивчати це цікаве й корисне діло, бо прийдеться нам давати вказівки, поради, що збирати, як удержувати збірки, переводити новацьку вмілість з бирача, що така приступна, що й кожний найменший новак може її здобути. Мета саме тієї вміlosti збирача в тому, щоби заохотити новацтво збирати, хочби початково для здобуття відзнаки вміlosti, а якщо хоч би частина поцікавилася збирацьким ділом більше, матиме з цього не тільки забаву, приємність але й незвичайно хосенну науку.

На закінчення цеї гутірки треба ще підкреслити одну не звичайну важливу вимогу, що її мусимо взяти до уваги, щоби новаки/-ки/ знали і вживали всі назви і пояснення своїх збірок в рідній мові. Тим чином вони будуть вивчати й збагачувати українську, мову та засвоювати фахову наукову термінологію.

М. СВІТУХА - Монреаль

НОВАЦЬКІ ВІЛОСТИ,
як засіб господарського виховання новаків

Розглядаючи питання господарського виховання новаків увага зосереджується мимоволі в однаковій мірі на цілі, як і на засобах і методах. Ці останні є може чи не найбільшою журбою новацького виховника в його практичній виховній праці, будучи вирішальними про успіх чи невдачу виховного плану тасягнення конкретних цілей.

У виховній праці серед новацтва одним з таких засобів господарського виховання є новацькі вілости, що в загальному мають на меті розбудити заінтересування практичними вміннями, виробити творчу уяву, винахідливість, бажання працювати над собою і, може в основному, відержливість і систематичність праці, так конечно потрібних прикмет характеру кожної повноцінної людини. Без сумніву, не всі новацькі вілости мають ту саму ціль і не всіх їм можна зачислити до категорії господарсько виховуючих. До таких, однак, без сумніву належать по лінії УПН-ів - "ЗБИРАЧ", "ФІЛЯТЕЛІСТ", "БАШТАНИК", "ЗОЛОТОРУКИЙ", "ТАБОРОВИК", тощо, а по лінії УПН-ок "МАЛА ПРИБІРАЛЬНИЦЯ", "ШВАЧКА", "СЕСТРИЧКА", "ОГОРОДНИЧКА", "КУХОВАРКА", "ВИШИВКАРКА" і т.д.

При цій нагоді на тому місці слід звернути увагу на факт, що загал новацьких виховників не знає і не цікавиться цією важливою ділянкою програми і переводить новацькі вілости майже виключно на літніх таборах. Тим самим ми розминаємося зі суттю вілостей та зводимо їх до ще одного наспіх і без пляну переведеного зайняття. Всім виховникам радимо взяти в руки ПРАВИЛЬНИК УПН і основно перестудіювати вимоги до поодиноких вілостей, задумавшись глибоко над змістом і завданням кожної точки. Передруковувати винавіть і частини вілостей тут немає потреби. Однак звертаємо увагу на факт, що правильне й повне зрозуміння вілости, - це передумова успіху її переведення. Шоби помогти в тому напрямі всім виховникам члени ОРЛІНОГО КРУГУ опрацьовують зараз матеріали до поодиноких вілостей, що будуть видані в серії "БІБЛІОТЕКИ ВОР". Вже є готові до друку матеріали до трьох вілостей і сподіємося, що в скорому часі вони будуть в руках виховників.

У вілостях проблема господарського виховання новацтва розв'язується у цілком конкретний, практичний спосіб. На приклад: для осягнення вілости "БАШТАНИКА" новак мусить впродовж чотирьох місяців вирощувати городові квіти, або ярину та вести записник з нотатками про розвиток даної рослини /позначити дату посадження, сходження, випускання листків, квітніння і т.д./ Це вимагає постійного і систематичного доглядання, вироблюючи цим відержливість у праці, а заразом даючи важливий практичний досвід в городництві, який напевно придадеться у дальному житті. Або візьмім інший приклад: вілость "ЗОЛОТОРУКИЙ" має вимогу зробити

"прикрасу для пластової домівки". Для цього новак мусить вивити потрібну ініціативу, щоб роздобыти матеріал, попрацювати якийсь час над даним предметом, і, як ефект успішності його праці, як своєрідну нагороду, мати можливість повісити Його в пластовій домівці.

В гру тут знову входять, крім самого практичного вміння, вироблення прикмет солідності праці, відергливи та доведення задуманого діла до кінця. Постійне тренування такими засобами стабілізує прикмети характеру і зароджує навички у порядкованої дії та вчинків. Для скорого й легшого утривалення звичок, важливим є, щоби заняття новака було приємністю та, щоби спосіб подавання матеріалу не викликав знехочти чи навіть спротиву, можливо підсвідомого. Тому велику роль відіграє всякогненніції цілі поех в а л а в и х о в н и к а за зроблений поступ, факт здобуття відзнаки вміlosti, чи, в прикладі "ЗОЛОТОБУКОГО", прикланення власноручно зробленим предметом пластової домівки.

Дуже важливо є вміlosti "ЗБИРАЧ", хоч її ваги ми звичайно не доцінюємо, вважаючи її за надто легку, або нецікаву. Але кожний з новаків напевне щось збирає. Це можуть бути образки, поштові картки, рослини, рідкісні камінчики, фотознимки, книжки, чи чужоземні гроші або хоча б навіть підписи. Нашим завданням саме поцікавитися такою збіркою, дати практичні поради, як її уложить, як перевозувати, де дістати ще більше предметів та вкінці пояснити значення і вартість даних речей та збірки як ціlosti. Зібрання задовільної збірки вимагає в дити новацького віку великої, як для нього, терпеливості, витривалості та завзяття, а для нас достовірним знаком існування тих прикмет. Щоб їх поширити й підсилити виховник повинен звернути окрему увагу на старанне упорядкування збірки, на кількість вложеної новаком праці, на його зацікавлення предметами збірки та знання їх походження, значення і вартості. Во дна збірка є власним, хоч може невеликим, набутком новака і якщо він єміс власнодарити нею, є всі причини сподіватися, що він зуміє також запікуватися, скажімо, майном свого роя, а в дальшому майбутньому своїм власним чи чужим майном великої вартості. Не треба забувати, що при збиранні даних предметів, новак мимоволі також набирає знання по іншій лінії. Якщо це будуть рослини, то він вчиться їх пізнавати, довідується про їх розвиток, вигляд, умовини в яких ростуть, і т.д. Фотознимки запізнають його з людьми чи подіями, образки з місцевинами, історичними пам'ятками, визначними будовами, славними людьми тощо, Все це, взаємно себе доповнюючи, розвиває знання і світоспризмання новака.

Неменше важливе завдання для новацького виховника є втримати зацікавлення новака діяною ділянкою, /це відноситься в однаковій мірі до всіх вміlostей/, також і після здобуття відзнаки вміlosti. Во прикмети характеру, що їх виробляють вміlosti, не є для нас важні лише на протязі лише якогесь короткого, означеного часу, а мають стати складниками фундаменту, на якому виросте у майбутньому тривала будова характеру повновартного пластина.

Спосіб переведення господарсько-виховуючих вміlostей зовережується в основному на гутірці, грі і практичних заняттях. Для

прикладу подаємо одну розповідь, що її ціллю є звернути увагу новаків на потребу й конечність закінчення початої праці, розвинути витривалість і систематичність, /за "ШЛЯХ ПЛАСТОВОГО НОВАКА" ч.5/.

ЧОМУ ЖУРИВСЯ МАКСИМІ В БАТЬКО?

Максимко Лісовий – це малий білявий хлопець, що мешкав на передмісті разом зі своїми батьками. Кожного ранку, ще заки йшов до школи, помагав мамі вбирати молодого брата Зенка, а потім, взявши його за руку, відпроваджував до його кляси. А вечером помагав татові у його праці біля хати.

І серце в нього добре, Він дуже не любить, як Петрусь ідучи до школи, штовхає в спину найменшого зі всіх Леська. Заступас його і грізно насупившись перестерігав:

– Слухай, чого чіпляється його? Ти думаєш, що це таке велике діло бити меншого? А ну ти тільки попробуй набити Остапка з п'ятої кляси. Як вийдеш після цього без стусанів, я подарую тобі мою збірку поштових карток. Хоч як дуже її люблю, але не пожалую!

На таке Петро тільки усміхнувся збентежено й незамітно пішов у свій бік.

Та в Максима є одна звичка, і, хоч гірко признаватися, таки доволі негарна. Він любить одночасно починати багато праць і багато з них залишити нескінченими. В кімнаті, де він вчився, білілися кусочки паперу, з якого він колись думав зробити повітряного орла, а біля них шматки текстури на окладинки до його книжок. Максимові книжки нищилися, губили сторінки, але Максимко зовсім забув про них. Він саме задумав будувати кліточку на крілика, що його дістав на свої уродини від дідуња. Цієї кліточки ніхто не бачив. Залишилися по ній лише дошки, та й ті мама винесла до пивниці. Тепер вони лежали разом із дерев'яним візком, якого Максимко мав направити.

Це не було з ліномів. Максимко всією душою і гадками потонув в іншому задумі. Він взявся робити для мами пуделочко на нитки. Ото, подумав дехто, втілилася вона подарунком сина. Та деж там, Максимкова мама мусіла вдоволитися його обіцянкою, оцім його безупинним:

– Мамо, я зроблю це, я зможу таки, аму побачиш!

На цьому завжди і ставало. Максимко не догадувався, як цим журилися батько й мати. Вони часто радилися:

– Шо з нього виросте, як він житиме, коли не навчитися доводити своєї праці до кінця. Дивися, чи щось він хоч одне закінчив? – казав батько. Мама зітхала й хитала головою:

– Так, це недобре. Навіть учитель казав мені, що невдоволений з Максимка. У нього гарні й добрі задачі, але тільки до половини. Наприкінці вони недбалі і писані так, що годі прочитати. Що нам з ним робити?

– Треба навчити його, що так як він робить, це дуже погано – порадив батько.

Ще того самого дня мама показала Максимкові кошик, що він

взявшіся був пласти.

- Чому ти, синку, кинув його під стіл?

Максимко махнув рукою і неохоче скривився.

- Ах, мамо, що там кошик! Ти знаєш, що я тепер думаю? Змай - струю собі чудову поличку на квіти.

Мама лише зітхнула:

- Ой, сину, сину ...

Другого дня батько взявся переглядати Максимкові книжки. Довго хитав він головою над деякими сторінками зшитків.

Скажи мені, Максимку, чому ти такими кривульками пишеш при кінці кожної задачі?

Максимко був дуже збентежений, але вдавав бадьорого:

- А що ж, татку? Мені так нудно деколи писати і я спішусь, щоб скоріше.

А тимчасом наближалися Максимкові ім'янини. Вони ніколи не проходили в нього без дарунків. Він знов зізнав це і почав наче від несхочу:

- Ой, як дуже я хотів би мати такий наплечний, як у Юрка. Адже мама казала, що я поїду в літі цього року до табору, а там наплечник конечно потрібний. Правда, мамо?

Діждався Максимко ім'янин. Дістав прегарний клунок завинутий у біленький папір, ще й перев'язаний шовковою стяжкою. Варто було б бачити, як швидко розв'язував його Максимко. Але, коли дарунок знайшовся в його руках, він оставнів. Наплечника не було. Було тільки зеленкувате полотно, шматки шкіри і пряжки.

- Татку, що це?

- Нічого, з цього може бути колись наплечник. Це залежить від мами, коли вона його пошиє. Почала вже трохи, але навкучило й вона кинула. Зараз взялася до суконки для Орисі.

Максимко був зовсім нещасливий.

- Якже так, татку, і чому?

- Гм, це ти сам повинен знати. Так у тебе, бачиш, кліточка не кліточка, лише дощинки. З поличкою те саме.

Максимкові прояснилося в голові. Він гірко засоромився. Стояв і мнив руками поли своєї одягі. Батько взяв його за руку й притягнув до себе.

- Так, так, синку, це нічого ще задумувати: задумавши, то треба і зробити. Тоді з цього користь і втіха. А так, бачиш, що з цього виходить? Що з такого хлопця батькам, товаришам, Україні? Такими тільки соромляться. Батьківщина наша любить роботячих дітей, що одинаково пильно працюють в кодній праці, в індіпенденції до кінця. Але, правда, що ти на будуче поправишся?

Максимко не був у силі відповісти батькові. Йому було важко, гірко на душі. Любив свою рідну землю, хотів стати добрым сином України, не журити нікого свою недбалістю.

Братчик Володимир К. - Нью Йорк

ЧЛЕНСЬКА ВКЛАДКА.

Кожна організація має свої видатки й старається покривати приходами з різних джерел. Зарібкові організації базуються на власних підприємствах, незарібкові мусить опиратися на своїх членах. Члени підтримують свої організації членськими внесками - вкладками. Загально вплачування вкладок є першою ознакою притналежності до даної організації і вони покривають у меншій чи більшій мірі видатки організації. ПЛАСТ як незарібкова організація опирається передусім на членських вкладках.

Вплачування новацької вкладки в нас часто дуже занедбане. Так батьки, як навіть виховники переважно не розуміють чому діти мають платити теж вкладку. Матеріальна користь для ПЛАСТу з новацьких вкладок є мінімальна. Багато більшу користь із плачення вкладки має новак. Во вкладка - це один із виховних засобів ПЛАСТу, розріхований не на короткий час підготовки до проби, але на цілий час новакування. Новацька вкладка повинна бути заплачена не з грошей, що випрошенні на це від батьків, але з грошей відложених самим новаком на ту ціль. Перед цим треба б виховати новака до такої "великої жертвенности"..., щоби він відмовив собі цукорків, чи іншої дрібниці. Складаючи гроші на вкладку новак вчиться щадити, вправляючи силу волі, щоби ті гроші не видати на купно солодощів. Вплачуючи її щомісячно /не що кілька місяців/, новак приучується до точності й порядку. Вкладка є доказом притналежності новака до ПЛАСТу і тому новак, що її не платить не може називати себе новаком. Щомісячне плачення вкладки вщіплює в новака почуття обов'язку підтримувати свою організацію /в пізнішому, зрілому віці - церкву, школи й різні громадські установи/. Плачення вкладки вчить новака як обходить з грішми. Ці гроші, що призначенні на вкладку він не викине на щось непотрібне й тим самим буде вімучуватися від їх розтрачування.

Діти дуже часто забувають про вкладку, а батьки через брак зрозуміння справи не беруть цого до уваги. Тому теж діти так рідко платять вкладку щомісячно, за біжучий місяць, звичайно вони платять за кілька місяців вперіх, або назад. А скільки разів бувас так, що новак не платить вкладки пів року, аж після того сам батько платить цю залеглість. Краще коли батько припильнує дитину, щоби вона своєчасно заплатила вкладку, ніж він сам опіся за неї платить, бо тоді привчає дитину занедбувати її обов'язки.

Складання грошей на вкладку між новаками тепер є рідкістю. Звичайно вони просять батьків про гроші на вкладку, бо всі гроші, що їх вони дістають на свої дрібні потреби вони розпускають на цукорки. Бувають випадки, що новаки витрачують гроші, що їх одержали від батьків на вкладку, тоді знов просять про гроші й батьки думають, що новацька вкладка дуже висока. В таких випадках є конечна співпраця виховника з батьками. Добре є видати новакам на початку року малі картонові виказки, на яких братчик зазначував би вплаченні вкладки. Такі виказки є дуже практичні, бо виховник не потребує писати поквітування за кожних 15 центів. Підпис братчика на виказці заступає поквітування і батько має перегляд про заплачення.

Завданням впорядників є звертати увагу, щоби новаки платили вкладки щомісяця і не брали грошей від батьків, але складали самі гроші на це. Коли виховник про це поговорить з батьками воно може помогти дуже багато. Батьки занікавлені своїми дітьми й коли їм все вияснити, будуть співпрацювати дуже радо.

О. ГАВРИЛЮК

УСТРОЕВО-ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ НОВАЦЬКИХ З'ЄДНАНЬ
/З а п и с к и /

Коли розглядаємо питання господарського виховання у нашій роботі з новацтвом у низових клітинах, не від речі буде, хоч короткими записками, порушити важливі справи в діяльності цілих з'єднань новацьких частин.

Під висловом "з'єднання новацьких частин" розуміємо більшу кількість об'єднаних частин /гнізд, самостійних роїв/, що діють на певному терені на пр. одної країни, як теж всі новацькі частини Українського Пластового Уладу. ПРОВОДИ новацьких з'єднань - це нормальню Крайові Референти Новаків/-ок/, згл. виконуючі обов'язки референтів, а далі Головний Булавний/-а/ УПН.

Устроєво-господарські справи новацьких з'єднань дуже тісно в'язнуть з усіми ділянками діяльності поодиноких новацьких частин, новацьких таборів, тошо. З тієї причини є неможливе задовільно пізнати ці справи без звернення уваги на споріднені проблеми новакознання.

В коротких записках не маємо змоги обговорити всі лотичні проблеми, лише маленьку частину із програми новакознання тому їх зміст мусить бути відповідно обмежений. Хочемо сказати лише де-що про картотеку новацьких виховників, з вітутування і фінанси.

Уважаємо, що одною з передумов успішного ведення праці в новацьких з'єднаннях є точна й повна КАРТОТЕКА новацьких виховників. На жаль її у нас майже не ведеться. Вона повинна обійтися:

- 1/ Активних новацьких виховників;
- 2/ Пластунів, що були виховниками, але відійшли від праці;
- 3/ Пластунів, даного терену, що мають виховницькі кваліфікації, але не ведуть праці з новаками.

Найрадше вести картотеку на спеціальніх картонових карточках, за таким зразком:

а/ Прізвище й ім'я, б/ Дата народження, в/ Улад, г/ Пластовий ступінь, г/ Матірна частина, д/ Дата вступу до УПН, е/ Діловодство, з/ Вишкіл по лінії УПН, ж/ Ступінь новацького виховника, і/ Час праці, к/ Адреса, л/ Осередок, м/ Заваги: спостереження про працю, виконувані діловоптва, інші персональні дані, і т.п.

Важливим є, щоби цю картотеку відржувати в порядку й своєчасно нотувати всі зміни в даних.

Листування - дуже важливий чинник у праці новацьких з'єднань, зокрема съюдні, коли вони являється часто єдиним засобом зв'язку між проводом і частинами. Деколи вважається у нас, що це зайвий бурократизм, але для контролю треба провадити книгу листування за таким зразком:

а/ Число, б/ Дата, в/ Від кого - До кого, г/ Справа, г/ Полагодження, д/ Де знаходиться.

Для уникнення помилок краще проводити одне чискування для вхідних і вихідних писем. Коли в проводі з'єднань є більше референтів, /прим. Крайовий реферат/ чискування письм є для всіх діловодів, а не окреме для кожного. Для розрізнення або відмінення окремих справ можна комбінувати числа з буквами.

Письма прихідні й копії вихідних треба тримати в окремих течках. В краєвих рефератах треба мати окремі течки для кожного осередку, де будуть зберігатись звіти і всі дані, що даватимуть перегляд стану й діяльності осередку. В окремій зновуж течці треба зберігати письма з важливішими напрямними, власними плянами праці, виготовленими переглядами новацьких частин і т.п.

З листуванням пов'язується справа ЗВІТУВАННЯ. Приписи відносно цього різняться до певної міри в деяких випадках. Більшість Крайових Рефератів звітують ПІВРІЧНОГО до Головного Булавного УПН, і КПС. Копію звіту повинні також одержувати всі співробітники реферату, як також країві референти новаків в інших країнах. Зразки звіту можна кожному в свому безпосередньому прогоді дістати.

ФІНАНСИ - хоч на них спирається ціла наша діяльність, все ще в більшості випадків не є задовільно налашнані. Найчастіше буває у нас так, що видатки реферату покривають поодинокі референти власними грішми. Такі видатки, в більшості дрібні, як на пр. на листування, протягом часу збираються в більші суми й тоді є труднощі зі зворотом їх з пластикових засобів. Референт не повинен мати зв'язаних рук тим, що не знає чи видаток, що його зробить на пр. на виїзд до осередків, щоби припинювати виконання наміченої діяльності, буде йому повернений. Це дуже відбувається на діяльності рефератів. А вже зовсім дивовижним є коли навіть затверджується бюджет реферату, а опісля через кілька років не звертається йому видатків, а то й ігнорується його листи в цих справах. Коли передбачується певну грошову суму на проведення діяльності реферату, треба її резервувати, щоби особливо новацькі референти й булавні могли нею диспонувати коли потрібно, а не так, як часто буває, що референт не має зацік вислати письма, щоби відповісти осередкам на їх запити у важливих справах. Наладнання тих господарських справ є основа діяльності жодної порядкої організації.

Для справного ведення праці у проводах новацьких з'єднань треба конечної деякого устакування, хочби й мінімального. До цого треба зачислити в першу чергу машини до писання. Без доступу до машини прямо не можливо полагоджувати справи. Спеціально друкований канцелярійний папір т.зв. "фірмовий" і печатка теж немало допоможуть. Поза цим потрібно різних канцелярійних пристрій, течок на письма, зшитків на конечне книковедення і т.п. Все це торкається важливої господарської підбудови нашої організаційної праці. Її легковаження, відкладання, підриває в основі всецілість нашої праці. І тому, коли перед новацькими виховниками ставиться господарські питання у всій ширині, як важливі у виховному процесі, треба нам всім з'ясовувати собі ясно вагу устроєвих і господарських проблем для діяльності й буття цілої нашої організації.

ЛИСТ СТАРОГО ОРЛА

ДОРОГІ СІРІ ОРЛІ!

Багаті в спомини повернулися ніо ваки домів з пластового табору. Глибоко в іхніх душах закарбувалися ПЕРЕЖИВАННЯ під час теренових ігор. Неоднократно розказували, а може їй розказують воної своїм товаришам та рідним про свої забави, збитки та досягнення. Збагачені новим досвідом верталися і ми, виключники з пластового хутора. В глибинах наших душ заховались також ПЕРЕЖИВАННЯ здобуті, головно під час занять з дітьми. Мимохіть хотів би я підкresлити, якже ж відмінні переживання виховників і вихованків, переживання гурта, що перебуває деякий час спільно, на одному й тому самому місці, разом. Отож з однієї сторони на ленті переживань записалися творча дія малюків, а з другої педагогічна творчість виховників.

З деякими споминами-міркуваннями виховника я дозволю собі поділитися з Вами в цьому листі: До кімнати команданта вбіг у часі дозвілля новак, ледве ловлячи віддахи, сказав: - Братчику, я знайшов "кводра" - положив його на стіл і вибіг, бо, видно, йому спішно було. Не минуло ще декілька хвилин, як на столі лежав теж знайдений дслір. Таких фактів зареєстровано більше, це для нас не новина. Загально вже й то з давен-давна відомий факт, що діти на таборі кублять речі й до щоденних львів таборового сірого будня належить й те, що багато дітей не зголочуються по згублені речі навіть тоді, коли бунчужний чи дижурний показує знахідки під час збірки, чи навіть, коли виложить їх у якомусь місці, щоб таборовики могли докладно їм приглянутися, розпізнати свої і їх забрати. Назагал ДІТИ НЕ ЗВЕРТАЮТЬ УВАГИ НА ЗАГУБЛЕНІ РЕЧІ, може й тому, що почуваються винними в тому, а може й тому, що різноманітні й багаті переживання в постійному русі таборового життя не дають зможи дітям зупинити їхню увагу над так дрібними для них справами, як згублений рушник, "кводер", чи що там інше.

Переглядаючи листи новаків, /про що батькам було доведено до відома/ мою увагу звернуло речення: "мені зрабовано 5 дол.", що його написав американський уродженець до своїх батьків. Перевіряю справу. Питаю, може згубити гроші. "Ні, - в жалем розказує хлопчина - я держав гроші в гаманці, в кімнаті". Йому відомо було, що гроші треба було здати братчикові, але знаходить оправдання на своє поступання. Розмовляючи з хлопцем я вичув його глибокий жаль до того, хто смів зібрати його особисту власність й як наслідок жалю, покотилися по осмаленому обличчі перлисти сльозинки ... Мене заставив цей факт тим більше, що він не був окремий на терені таборів. Почування жалю дитини глибоко врізалися в ії душу, чи то в наслідок втрати грошей, чи в наслідок порушеного, може й несвідомого, почуття приватної власності. У висліді цього психічного стану - зародження ПІДОЗРІННЯ, а в дальншому НЕДОВІРЯ до своїх товаришів, а може й до виховника. Я радий був би, якщо б хлопець повернувся домів без сліду психічного уразу, без, може й несвідомого, критичного ставлення до ПЛАСТу, а може, до того всіго, що українське. - Та це була б одна лише сторінка медалі, а друга? Батьки прочитали листа. Що вони подумали про відносини на таборі, не знаю. Не думаю одначе, щоб похвали сипалися на адресу організації, бо жаль дитини переноситься звичайно й на батьків, що бачать у своїй дитині ідеал. З вузького родинного круга часто потаборові міркування батьків виходять даліше й НЕСЛАВА осіннім вітром несеється невідомо куди.

Я проаналізував один лише факт нашої тaborової на жаль дійсності., й висловив мої міркування, як його можливі консеквенції. Очевидно, що хід моїх думок міг у даному випадку відповісти дійсності, але й міг бути за далекийдучий.

Як не було б треба підкреслити можливість далекийдучих наслідків порушення чужої власності на тaborі. Тому нам треба застосовитися над засобами, що їх маємо до вжитку, щоби оминути неприємностей в час тaborування і з тим пов'язаної евентуальної післятaborової неслави.

СТАРА ТАБОРОВА ПРАКТИКА КАЖЕ: тaborовики обов'язані здати гроші В ДЕПОЗИТ ВПОРЯДНИКОВІ, враз зі списком річей, що їх привезли на табір. Про таке розпорядження команданта тaborу треба заздалегідь ПОІНФОРМУВАТИ БАТЬКІВ і довести НОВАКАМ до відома на початку тaborування, докладніше це розяснити під час розподілу на рої відповідними поясненнями про причини такого розпорядження і з поданням способу вибирання грошей. Впорядник приймає гроші й в міру потреби видає їх новакові за роспискою. Іншими словами впорядник нормує справою грошей в руках новака на тaborі, що допомагав команді тaborу в її виховній праці, бо запобігає виникненню різних евентуальних наслідків на тaborі й після тaborу. Розв'язка, як бачите, коротка, ясна, рішуча.

На закінчення листа мені незвичайно приємно з глибини душі висловити мою вдячність Вам, Дорогі Сирі Орли, за переслані мені дружні привіти, так збірні, як й індивідуальні з різних пластових нагод. Я радий, що Ви пам'ятасте про мене, що далеко від Вас, самітно живу на узбіччі Цюрихської гори.

Ще раз шире СПАСИБІ Вам за це.

Бажаю Вам дальших успіхів у Вашій праці й здоровлю сердечно.

С К О Б !

Ваш

СТАРИЙ ОРЕЛ

Листопад 1955.

Іванна САВИШКА

СПОГАД ПРО ДІДУНЯ АНДРЕЯ

Ввечорі, як ляжу спати,
Сідає біля мене мати
І спогадів чарівний світ
Вона малює з давніх літ.

А вчора матінка єдина
Сказала так: Моя дитино!
У спогадах із мого краю
Дідуня нині я згадаю.

І матінка моя єдина
Сказала ще: Молись, дитино,
Щоб сповнення святих ідей
Благословив ДІДУСЬ - АНДРЕЙ...

Такого сивого, старого,
Що добрих діл робив всім много,
У святоюрськім замку жив,
Дітей малих над все любив.

І грошей не жалів ніколи
На шпиталі, старців і школи.
Це наш АНДРЕЙ - МИТРОПОЛИТ,
Що вічним сном героя спить.

Леся ХРАПЛИВА

ГЕРОЯМ ЛИСТОПАДУ

Поклін Вам, лицарі! Поклін,
Листопадовій Герої!
Ви розяснили небоклін
Промінням волі золотої.

У темну ніч, в осінній час,
Як листя падало зів'яле,
Ви принесли весну до нас,
І сонце волі засіяло.

Поклін Вам, лицарі! Поклін,
Борці Червоної Калини!
Мов стоголовий срібний дзвін,
Хай слава Ваша світом лине!

Бо Ви в історії ще раз
Тюрму розбили і кайдани,
Пресвітлій, давній волі час
Ви воскресили знов ділами.

Поклін Вам, лицарі, Поклін!
Що міт нам гордий Ви лишили!
Повік в серцях остане він,
Хоч і над Вами вже могили.

Задивлені в зоряний міт,
Ми йдемо Вашими слідами.
Поклін Вам, лицарі, Поклін,
І вічна пам'ять поміж нами!

В. ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ

У ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

Удосявіта озвався дзвін
Залізним словом -
Розніс веселу вістку він
Над сонним Львовом:

"Прокинься, Львове, і радій
Днем чину й зваги -
Вдянувся пішно ратуш твій
У рідні стяги.

І юне військо, рідна кров,
Преурочисто
Бере тебе під свій покров,
Прекрасне місто!"

Ширяє радість наче птах,
По мрячнім полю -
Весь край в веселих прапорах
Стрічає волю.

Піднявся народ і пішов
На все готовий:
За волю дав життя і кров
У ріднім Львові.

Згадаймо разом славні дні,
Ростім надію,
Хай світять нам, немов огні,
І хай нас гріють.

В 11-ти роковини смерти

* 29. VII. 1865

† 1. XI. 1944

МИТРОПОЛІТ АНДРЕЙ ГРАФ ШЕПТИЦЬКИЙ
ПОКОВІТЕЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ, ДОБРОДІЙ ПЛАСТОВОГО УЛДУ,
КНЯЖИЙ ФУНДАТОР ПЛАСТОВИХ - НОВАЦЬКИХ ТАБОРІВ

Перший новацький табір відбувся в 1926 р. у віллі Митрополита Андрея, в Корчині. Ця вілля була частим місцем відпочинку для пластових мандрівок по Бескиді в напрямі на Парашку, Урич, Чаківку.

Перший юнацький табір відбувся в митрополичих добрах на Кам'янці коло Підлютого в 1924 р. Після того одержано від Митрополита місце й ввесь деревний матеріал на будову славного табору на Соколі, що стався обласним осередком пластового випуску, оспіваний у пластових піснях і споминах.

Від 1928 р. Митрополит Андрей віддав у користування Уладу Новиків приміщення лікувального заведення в Підлютому, де відбувалися новацькі табори в рр. 1928, 1929, 1930, 1931.

В 1930 р. на передодні розв'язання Українського Пласту польською владою, відбувся теж у Підлютім історичний табір Пластового Сенійорату.

В 1929 р. подарував Митрополит Андрей чудову плоту та деревний матеріал для новацького табору в Остодорі, що діяв вже після розв'язання УП від 1932 р. під фірмою "Оселя ім. Митр. А. Шептицького". Польська влада мусіла коритись перед великим авторитетом Митрополита й не важилася цілком заборонити таборування, що його хоч неофіційно дальшє провадив Пласт.

Іванна САВИЦЬКА

НАШ ЛЬВІВ

Наш любий Львів, наш рідний Львів,
Це город галицьких князів.
Він в листопадовому зриві
Свідчив сердець чуття правдиві.

На пісні боєвої звук
Вхопили збрю сотні рук ...
"Не буде більше кривд, не буде!!"
Кричали молодечі груди ...

Знялися гордо до гори
Свободи вільні прапори
І сонце Золотої Волі
Нам ранні гоїло і болі ...

Кайдани впали навісні,
І радісні, дзвінкі пісні
Співала доленька ласкова:
Героям слава! Тричі слава!

УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО

Українське військо мов з могили встало,
Загреміло в бубни, і в сурми заграло;
Розгорнуло прапор сонячно - блакитний,
Прапор України, рідний - заповітний.

Вільну Україну не скують кайдани,
В обороні волі наше військо стане.
Заревуть гармати, забряжчатъ шаблі,
Не дадуть внаругу Рідної Землі.

Від дощу, від грому, оживе руїна,
Зацвіте квітками Вільна Україна.
Творчий дух народу із могили встане
І здивують всесвіт лицарі - титани.

Містимо пісню "ЗА УКРАЇНУ" слова поета М. ВОРОНОГО в музичному укладі на фортепіано Я. ЯРОСЛАВЕНКА, відомого нашого композитора, творця мельодії пластового гімну "Цвіт України" і гімну Закарпатських Пластунів.

Пісню "ЗА УКРАЇНУ" в супроводі фортепіану чи акордіону може співати новацтво навіть одним голосом на різних святочних виступах.

За Україну!

За Україну!

С. М. Вороного

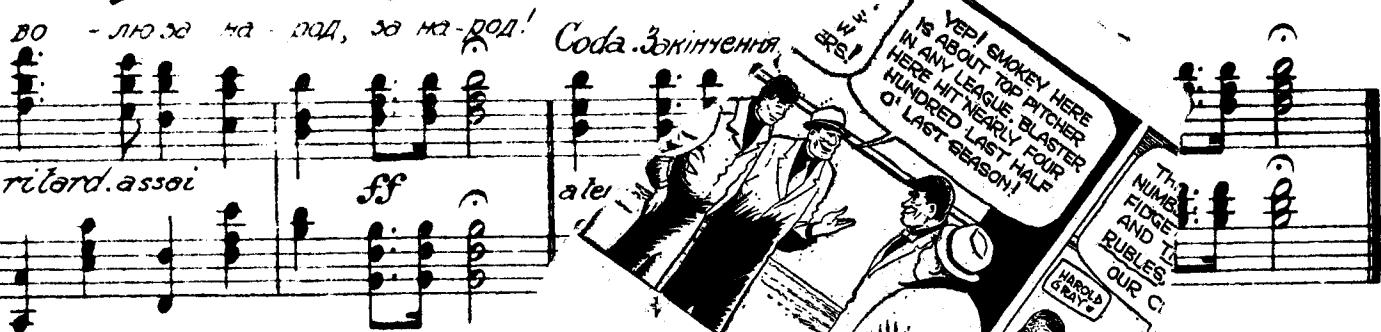
Мико Я. Ярославенка.

Moderato, poco mosso.

офт-та всі впе-ре-де-всі вперед! слуш-ний час

кли-че на-с: нуж бодраз сповнить светий но-

2. Ганені пута

Ми вже порвали
І зруйнували
Царський трон!
З під ярем,
Із тюрем,
Де був гніт
Ми идем на вільний світ!
За Україну, за її долю,
За честь і волю, за народ! 2р.

3. О Україні

О рідна гі.
Тобі вірненькі.
Присягнем!
Серця кров
І любов,
Все тобі
Віддати в боротьбі!
За Україну, за її долю,
За честь і волю, за народ! 2р. За ч-

бідний спів!
за її долю,
чи, за народ! 2р.

YEP! SMOKEY HERE
IS ABOUT TOP PITCHER
IN ANY LEAGUE. BLASTER
HERE HIT NEARLY FOUR
HUNDRED LAST SEASON!

THREE
FUDGE
AND TE
RUBLES
OUR C
HEROLD
GRAY

СТАР!

Е

СК,

ПРИНЯТИЙ ПЕС

Тип: ружево-чуттєва.

Участь: рій.

Ви ряд: великий стіл, хустина.

Перебіг: Пес - новак зі зав'язаними очима стоїть біля великого стіла, доторкаючись його одною рукою. Інші новаки тоять теж довкола того самого стола й також доторкаються його одною рукою. Рук не вільно відривати від стола. Завдання пса є зловити когось із грачів, що тоді стає посом. Хто відірве руку від стола - відпадає з гри. Це є лапанка, при якій новаки дуже розгріваються, тому треба проводити цю гру дуже коротко /3 - 4 зміни пса./

Відміна іри: Новак, що був посом не бере участі в далішій грі.

Гра з незнаного джерела.

КОТИ

Тип: чуттєва /загальна/ атракція.

Участь: рій, грачі.

Ви ряд: кімнати, коридори.

Перебіг: Котики /The Freedom Train/ витягти з сірого, мишоподібного одругу /The Freedom Train/ з величини. Мішок потрібно на носі /The Freedom Train/ збере всі виконані мішки від одругу /The Freedom Train/. Котики /The Freedom Train/ вимнаті /вийшли за двері/, братчики /The Freedom Train/ в тіні хатних предметів /крісла, /The Freedom Train/ та інші предмети/. Котики прибігають і кожний /The Freedom Train/ здобуває мішок /The Freedom Train/. У мішку. Новак, що не знайшов мішок /The Freedom Train/ програє і відпадає від гри. Число мішків /The Freedom Train/ продовжується. На кінці лишається 1 мішок /The Freedom Train/. Відміна іри: Новак, що знайшов ту мішку /The Freedom Train/. Грачі, що її шукають всі. Виграє новак, що виграє із братчикові. Новак, що виграє переводить гру далішо.

Задумана на підставі пропозиції самих новаків.

Гри подав Братчик ВОЛОДИМИР К.

ГРИ ЗИМОЮ НА СНІГУ

ЗАПАМ'ЯТАЙ СЛІД

Тип: чуттєва - на снігу.

Участь: гніздо.

Перебіг: РІЙ А. сідає так, щоб РІЙ Б. міг оглядати черевики його членів впродовж 1-2 хвилин. Потім один з рою А перейде по снігу так, щоб ніхто з рою Б. цього не бачив. Згодом гніздовий покликун кожного новака по черзі в рою Б і цей має піznати хто з рою А зробив даний слід.

Заваги: не дозволяти новакам сідати на снігу.

ЗАБЕРИ ПРЕДМЕТ

Тип: ружева на снігу.

Участь: гніздо.

Перебіг: Новаки стають двома лавами, одна проти другої у віддалі 10-20 кроків. Посередині між лавами накреслити коло. В центрі кола стоїть стіл, на якому покладено якийсь предмет. На умовлений знак в одній лаві вибігає новак та намагається захопити предмет.

І Г Р О В І Й К У Т И К

Г Р И в Д О М I В Ц I

БУДЬ БИСТРИЙ

Тип: чуттєва, - спостерегливість.

Участь: рій-гніздо.

Виряд: листки з дерева двоякого роду /н.пр. дубові й кленові/.

Перебіг: Провідник ховає певну кількість листків двоякого роду дерев, відтак ділить рій на дві групи /якщо участь бере гніздо то гру проводити роями/. Кожна група має свого провідника. На даний знак всі починають шукати заховані листки. Хто з учасників відшукає листок дає умовлений знак свому провідникові, а цей заширає листки. Котра група скоріше вишукає більше листків, - виграс. Ховати треба стільки родів листків, скільки є груп.

КОЗАК I ТАТАРИН

Тип: рухова.

Участь: гніздо.

Виряд: невеликий предмет.

Перебіг: На середині кімнати лежить якийсь предмет. Під двома протилежніми стінами два рої, - козаки і татари. Один козак і один татарин стають недалеко предмету і козак виконує різні рухи, а татарин мусить їх наслідувати. В певному моменті козак хапає предмет і втікає до своїх. Якщо татарин по дорозі не зловить козака, сам попадає в ясир. Потім козак і татарин міняються ролями. Виграс група, що взяла найбільше противників в ясир.

ШЕРЕТНИ НИТКУ

Тип: чуттєва, - орієнтація.

Участь рій-гніздо.

Виряд: шнурок, нитки, хустка, ножиці.

Перебіг: Від стіни до стіни на висоті голови новака простягається шнурок. До нього у відступах присилується на нитках дрібнички, як нагороди. З визначеної віддалі пробує новак перейти зі зав'язаними очима попід шнурок і по дорозі протяти одну нитку. Другою рукою не вільно собі помагати. Відрізану нагороду новак забирає собі.

Гри подав Братчик МИКОЛА С.

ПЕС

Тип: рухова.

Участь: рій.

Виряд: нитка, цукорки.

Перебіг: Братчик вішає по середині кімнати на нитці цукорок, на висоті, що мусить бути просована до кожного новака зокрема. Цукорок повинен доторкатися голови новака, коли він стоїть під ним, або мусить бути 1 цаль над головою новака, коли є місце розігнатися. Новак має підскочити /змісця або розгону/ та вхопити зубами цукорок. Виграс новак, що вхопив цукорок у зуби, або зірвав його з нитки. /Ця гра взята зі збірки гор проф.І.Боберського і випробувана з успіхом/.

Трьох новаків з протилежної лави ціляють в нього сніжками. Якщо новакові вдалося взяти предмет з кола, не будучи поціленим, здобуває для своєї групи одну точку. По 3 - 5 перебігах лави міняються ролями. Виграє лава, що здобуде найбільше точок. Гру проводити в теплий зимовий день. Звернути новакам увагу, щоби не збивали твердих снігових куль, в голову ціляти не вільно.

КРИЖИНИ

Тип: рухова на снігу.

Виряд: палиця і крижина для кожного новака.

Участь: рій - гніздо.

Перебіг: Новаки розміщені на майдані невеликими групами - роями. Проти кожної групи, що стоїть півколом на віддалі 11-15 кроків, на снігу накреслене коло. Кожний новак має палицю з поширеним кінцем і крижину. На умовлений знак новаки котять свої крижини у назначене коло. Виграє той, хто перший пригнав крижину. Якщо участь бере гніздо, то слід зробити змагання між першунами роїв за мистецтво гнізда.

СТРІЛЬЦІ

Тип: рухова на снігу.

Участь: рій.

Перебіг: Змагуни стають рядом 10-15 кроків від цілі. Кожний по черзі кидає до цілі по 5 разів сніговою кулею. Якщо новак на 5 метів здобув 5 точок стає мистцем. Хто матиме найбільшу кількість точок, - цей переможець. Такі самі змагання перевести лівою рукою.

ПЕРЕХІД ЛІНІЇ ВАРТОВИХ

Тип: теренова на снігу.

Участь: гніздо.

Виряд: снігові кулі.

Перебіг: учасників ділимо на дві частини. Одна - вартові, уставляються рострільною в густо залісенному терені. Вартові узброяні гніговими кулями. Друга частина має завдання перейти через лінію вартових. Коли вартовий побачить когось з другої групи, ціляє в нього сніговою кулею. Якщо вцілить, то той виходить з гри. Виграють вартові, якщо не пропустять у визначеному часі /пів години/ половини противників.

ПАМ'ЯТНИК

Тип: рухова на снігу.

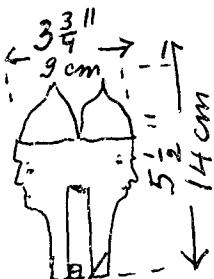
Участь: гніздо.

Перебіг: Гру переводити роями. Новаки розташовуються у різних кінцях майдану, в одинаковій віддалі від центру. На декільких кроків від центру, зі сторони відожної групи накреслюють лінію. На знак кожний новак котить снігову кулю в напрямі до центру, до визначеної перед центром другої лінії. Там усі новаки даного рою ліплять свої кулі в одну і котять до центру. Група новаків, що перша прикотить кулю, намічує плян будови пам'ятника і виконує при співпраці інших роїв. З хвилиною зібрання всіх куль в центрі, доцільним є зробити перерву, під час якої можна перевести іншу гру.

БЕДНАРСЬКИЙ Д. - Нюарк

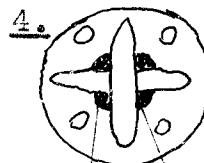
ГНІЗДОВИЙ ТОТЕМ ІЗ ДЕРЕВА

1.

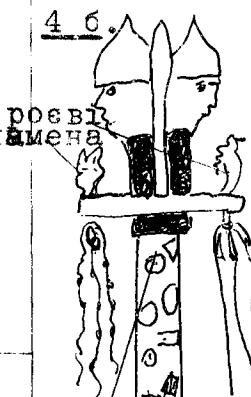
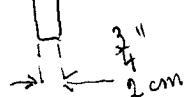
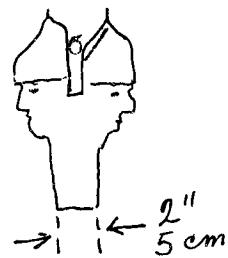
1 а.

1 в.

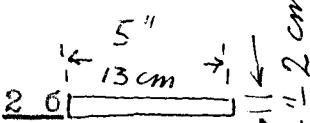
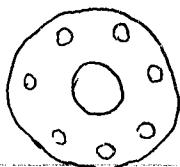
Клиники

1 б.

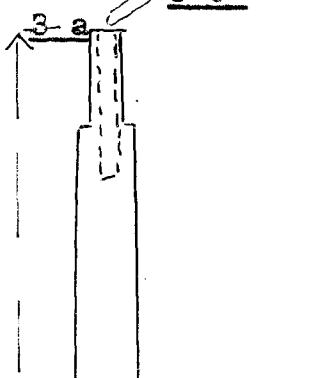
2.

2 а.

відзнаки з таборів і стріч
наклесні на держак, чи різьблені

3.

Сірий Орел ДЕНІС БЕДНАРСЬКИЙ виготовив оце проект ТОТЕМУ для НОВАЦЬКОГО ГНІЗДА. Він вияснює, що майстрування новаків це накох виховний засіб господарності, бо багато є усіди кусків дощок, що ніком, не потрібні й лежать без ужитку. З трьох дощин середньої губості і дручка - держака можна виготовити гніздовий тотем.

Саме тепер Сірий Орел ДЕНІС докінчує при співпраці новаків у Нюарку іхній тотем і обіцяє, що його модель буде відфотографованій. Ми радо помістимо фотознімку ТОТЕМУ гнізда в НЮАРКУ в черговому випуску В.О.Р.

Спожімось, що це заохотить теж інших братчиків - власною працею змайструвати тотем для свого рою чи гнізда. Якщо отримаємо фотознімку викваних тотемів помістимо її в В.О.Р.

1. 1 а, 1 б. - голови чотирьох КНЯЖИХ ВОІНІВ, що вкладаються загубленнями а/ та б/ і творять чотиригранну фігуру /як на рис. 4 б/ 1 в. - вид збоку однієї пари голов

2. 2 а, - вид згори дерев'яного кружка з діркою всередині /для дручка-держака/ і кількома дірками на краях кружка, для роєвих символів.

2 б. - вид збоку кружка /грубість/

3. 3 а. - палиця-держак із тоншим закінченням вгорі, що повинен тісно входити в центральний отвір у кружку.

3 б. - маленька пляшінка, або пластиковий мішечок до якого вкладається кусники вугілків із ватри /новацький обряд/. Пляшінку або мішечок вкладається до зазначеного перериваною лінією отвору, а витягається їх за шнурочком.

3 в. - вид згори держака

4. 4 а. - вид згори цілого тотему із перехрещеними головами воїнів і дірками для роєвих знамен по боках. Клиники, що є зачорнені є для того, щоби утворити круглу форму частині, що входить до центрального отвору.

4 б. - Загальний вид тотему із зачорненими клинками до кінця і шнурками, що їх зміцнюють.

